

Brassó, 1888. augusztus 11. – Budapest, 1950. február 2.

Apja evangélikus lelkész, a brassói evangélikus egyházmegye főesperese volt.

Az elemi iskola elvégzése után előbb szülővárosa szász gimnáziumában tanult, majd átiratkozott az állami főreáliskolába, végül a római katolikus főgimnáziumban érettségizett. Beiratkozott a kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karára, ahol 1910-ben abszolutóriumot szerzett. Három évvel később – mivel közép- és felsőfokú tanulmányait tiszta jeles eredménnyel végezte – „sub auspiciis regis” királygyűlés jogi doktorrá avatták. Tanulmányai befejezését követően, 1911 februárjától 1912 végéig gyakornok egy kolozsvári ügyvédi irodában, majd a 34. tábori ágyús ezrednél letöltötte az egyéves önkéntes katonai szolgálatot. Leszerelése után érdeklődése a gyakorlati jogáskodás helyett a már egyetemistaként tanulmányozott jogbölcselet felé fordult. Korábbi németországi és franciaországi tanulmányútjain megismerte kora jogfilozófia áramlatait, s maga is publikálni kezdett e témában. 1914-ben kinevezték az eperjesi Ágostai Hitvallási Evangélikus Jogakadémia tanárává, állását azonban nem tudta betölteni, mert szeptemberben katonai behívót kapott. Előbb az orosz fronton, majd Galíciában és Lengyelországban szolgált; tűzér főhadnagyként szerelt le. 1918 végén – miután az előző évben jogbölcseletből habilitált – kinevezték a kolozsvári egyetemre a nemzetközi jog nyilvános rendes tanárává. Erdély Romániához csatolása után az egyetem Szegedre költözött, ahol 1921. szeptember 5-én kinevezték a jogfilozófiai tanszék professzorává. Nyolcesztendő szegedi oktatómunkája alatt a jogi kar prodékáni és dékáni tisztét is betöltötte. 1929 őszén a fővárosba költözött, mivel megbízták a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem jogbölcseleti tanszékének a vezetésével. 1935-ben megválasztották az egyetem jog- és államtudományi karának a dékánjává. Két évvel később az egyetem képviselőtársaságában tíz esztendőre a felsőház póttagjának jelölték. Tudományos munkássága elismeréseként 1925-ben elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja címet, majd 1942-ben az MTA rendes tagjává választották. Napi pártpolitikával nem foglalkozott, polgári demokrata és humanista felfogása miatt szemben állt mindenféle fasiszta irányzattal és mozgalommal. A nyilasuralom idején bujkálnia kellett. 1945-ben kinevezték a budapesti tudományegyetem rektorává. Az 1945–1946-os tanévben sokat tett az egyetemi élet újraindításáért, a felsőfokú oktatás megszervezéséért. 1945-től az Országos Köznevelési Tanács tagja, a felsőoktatási szakosztály elnöke; az Országos Szabadművelődési Tanács tagja. Hivatali működése alatt elkezdődött a jogi oktatás megreformálása. Rektori kinevezése előtt felkérték, hogy legyen Magyarország moszkvai diplomáciai képviselője, de a megbízatást – ahogy később igazságügy-miniszternek vagy köztársasági elnöknek történő jelölése gondolatát is – egyértelműen visszautasította. 1945. őszétől, Kornis Gyula lemondása után egy esztendőn keresztül „helyettes elnökként” ideiglenesen ellátta az MTA elnökének a feladatait is. 1945-től a Fórum Klub elnöki tanácsának tagja, a Magyar-Jugoszláv Baráti Társaságnak elnöke, a Magyar-Osztrák Társaság alelnöke. Az 1945. novemberi 4-i nemzetgyűlési választások során egyike azon pártonkívüli közéleti

személyeknek, akiket tiszteletből meghívtak a törvényhozásba. Részt vett a Nemzetgyűlés Politikai Bizottságának munkájában. 1947. március 12-én Zsedényi Bélával, Miklós Bélával és másokkal együtt deklarációban tiltakozott a fakultatív vallásoktatás bevezetése ellen. Az 1947. augusztus 31-i országgyűlési választásokon a Magyar Függetlenségi Párt jelöltjeként a nagy-budapesti választókerületből ismét képviselő lett. Tagja a párt vezetésének, novemberben a politikai bizottságba is beválasztották. Mandátumát az Országos Nemzeti Bizottság 1947. november 20-án törvénytelen eljárással megsemmisítette. 1947 decemberében politikai okok miatt nyugdíjazták, majd 1949. október 31-én az MTA átszervezésekor kizárták a tagok sorából. Rehabilitációjára csak negyven év múlva került sor.